

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 36

Видавничий дім
«Гельветика»
2021

Головний редактор:

Терешкінас Артурас – доктор соціальних наук, професор, професор кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Члени редакційної колегії:

Байша Кіра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Херсонського національного технічного університету

Благуна Наталія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Богущ Людмила Андріївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри менеджменту Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного технічного університету

Галацин Катерина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри англійської мови технічного спрямування № 2 Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Козяр Микола Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної механіки, інженерної графіки та машинознавства Національного університету водного господарства та природокористування

Кочарян Артур Борисович – кандидат педагогічних наук, доцент, радник Міністра освіти і науки України

Кузьменко Ольга Степанівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізико-математичних дисциплін Льотної академії Національного авіаційного університету, старший науковий співробітник Національного центру «Мала академія наук України»

Невмержицька Олена Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Пермінова Владислава Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Чернігівського національного технологічного університету

Пушкарьова Тамара Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, начальник відділу проектного управління ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України

Шапошникова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук, професор, декан соціально-психологічного факультету Херсонського державного університету

Алісаускіене Мілда – доктор соціальних наук, професор, завідувач кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Гражієне Віталія – доктор педагогічних наук, завідувач відділу якості освіти Вільнюської академії мистецтв (Вільнюс, Литовська Республіка)

Конрад Яновський – PhD, ректор Економіко-гуманітарного університету у Варшаві (Варшава, Республіка Польща)

Електронна сторінка видання – www.innovpedagogy.od.ua

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 6 від 28.06.2021 року)

**Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта,
013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта, 015 – Професійна освіта
(за спеціальностями), 016 – Спеціальна освіта)
відповідно до Наказу МОН України від 14.05.2020 № 627 (додаток 2)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

Науковий журнал «Інноваційна педагогіка» зареєстровано Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 22897-12797P від 02.08.2017 року)

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32843/2663-6085>

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Годунко Л.В. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНА РЕТРОСПЕКТИВА У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У СЛОВАЧЧИНІ (1918–2018 рр.).....	11
Корчагіна Г.С., Ян Чженьюй ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В КНР.....	17
Кругленко Л.В. ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА: СВІТОВІ КОНЦЕПЦІЇ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ.....	21
Куркіна О.О. СУТНІСТЬ ТА ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТІ ЖИТТЯ ІНШОЇ ЛЮДИНИ ЩОДО ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ.....	27
Пасічник Л.Л. ЦЕНТРИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ НІМЕЧЧИНІ ЯК ОСЕРЕДКИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ.....	31
Tymoshchuk Yu.V. METHODOLOGICAL FEATURES IN PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE SEAFARERS.....	36
Ховрякова Т.І. МЕТОДОЛОГІЧНЕ ПІДҐРУНТЯ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ВИСВІТЛЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ ДО СІМЕЙНОГО ЖИТТЯ: ПРИНЦИПИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	39

РОЗДІЛ 2. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)

Zhang Guomin FEATURES OF PREPARATION OF CHILDREN'S DANCING GROUP IN CHINA.....	43
Волкова С.Г., Вороніна Г.Р. ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ.....	48
Григоров Г.А., Григорова М.О. ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ З УРАХУВАННЯМ БАГАТОМАНІТНОСТІ: АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В ГЕТЕРОГЕННИХ НАВЧАЛЬНИХ ГРУПАХ.....	52
Дяченко А.В. КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ІЗ НАЦІОНАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ У ВНЗ.....	57
Катеруша О.В., Мішеніна Т.М. АКСІОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ МОВНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	63
Лаврентьєва І.В. ОСВІТА НА ОСНОВІ РОЗВИТКУ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК: КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ ЗАРУБІЖНОГО ТА ВІТЧИЗНЯНОГО ДОСВІДУ.....	67
Лебідь Ю.С. РОЛЬ ОЛІВ'Є МЕССІАНА У ФОРМУВАННІ КОМПОЗИТОРСЬКОГО МИСЛЕННЯ ХХ–ХХІ СТОЛІТЬ.....	72
Рудюк Т.В. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ МОВИ.....	76
Сірант Н.П., Василенко І.Я. ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ТВОРЕННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ.....	80
Слижук О.А. ПРОБЛЕМА ШКІЛЬНОГО ЛІТЕРАТУРНОГО КАНОНУ В МЕТОДИЧНІЙ НАУЦІ: АНАЛІЗ СТАНУ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	84

Чехуніна А.О. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ.....	89
Щекотиліна Н.Ф., Бондаренко О.В. ВПЛИВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НА РІВЕНЬ ФІЗИЧНОГО СТАНУ СТУДЕНТІВ ЗВО.....	93
Яшанов С.М., Шевчук Л.Д., Шевчук Б.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НА ОСНОВІ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	98
РОЗДІЛ 3. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА	
Адамюк Н.Б. ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ ПОТРЕБ ЖЕСТОМОВНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	102
Ковиліна В.Г., Коновалова В.О. ЛОГОПЕДИЧНА ДОПОМОГА ДІТЯМ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ.....	106
Смотрова О.О. МОЖЛИВОСТІ У ФОРМУВАННІ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ....	110
Татьянчикова І.В., Ширіна А.В. ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК СУЧАСНА ПАРАДИГМА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ.....	115
РОЗДІЛ 4. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	
Бурак В.Г. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ТА ІННОВАТИЗАЦІЯ ФОРМ, МЕТОДІВ, ЗАСОБІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ.....	119
Вакалюк І.В. ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «СПІЛКУЄМОСЯ НА ВОКЗАЛІ Й В АЕРОПОРТУ. ПОРЯДКОВІ ЧИСЛІВНИКИ (ДЕВ'ЯТА ГОДИНА). ПИТАЛЬНІ КОНСТРУКЦІЇ КУДИ? ЗВІДКИ?» НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ: МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	125
Варава І.М. ПРАКТИЧНІ ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗВО ДО НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАСАДАХ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	132
Гарачук Т.В. РОЛЬ РАНКОВОЇ ЗУСТРІЧІ В ОСВІТНІЙ СИСТЕМІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	137
Гейченко К.І., Якутіна Т.Г., Агіна О.І., Маринич А.М. ІНТЕГРАЦІЯ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕС МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ.....	143
Данильченко О.А. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ.....	147
Демянчук М.Р., Артеменко Л.В., Демянчук Т.М. РОЛЬ ФАХІВЦІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРВИННОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ СЕРЕД СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ.....	152
Дундюк А.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	156
Желясков В.Я., Москаленко О.І. КОНЦЕПЦІЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	161

Жога Р.А. ПЕРСОНАЛІЗОВАНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	165
Заслужена А.А. СТРУКТУРА ПОНЯТТЯ «СУБ'ЄКТИВНИЙ ОБРАЗ ПРОФЕСІЙНОГО МАЙБУТНЬОГО СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНОГО ПРОФІЛЮ» В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ.....	172
Ковальова-Гончарюк Л.О., Фрицюк В.А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНО-ВИКОНАВСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	177
Козяр М.М., Островська Н.Д., Бойко І.З. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ РІЗНОГО ПРОФІЛЮ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЙ.....	181
Кукса Б.В. ЗМІСТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ДІЛОВОМУ СПІЛКУВАННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИЗМУ.....	185
Мусхаріна Ю.Ю., Гутарева Н.В., Макаренко А.В. ПОНЯТІЙНО-ЗМІСТОВНИЙ АНАЛІЗ КАТЕГОРІЇ «ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ».....	190
Овдійчук Л.М. КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ АНАЛІЗУ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ НА ІНТЕГРАЦІЙНІЙ ОСНОВІ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ.....	194
Терлецька Л.М. ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.....	199
РОЗДІЛ 5. СОЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Анголенко В.В., Пахомова Л.В., Кравченко А.В. СУЧАСНІ ЗАСОБИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	204
РОЗДІЛ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ	
Дмитрієва Н.С. КОМПЛЕКС «СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ З ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ КУЛЬОВОЇ СТРІЛЬБИ (ДМИТРІЄВА НІКОЛЬ СУБХАНІВНА)» ЯК ЗАСІБ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ..	208
Кін О.М., Денисенко А.О. ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В ПРОЦЕСІ ГРОМАДСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	213
Конончук А.І., Хлеб'як С.Р. ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ БАТЬКІВ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДІВ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	218
Сімс'як І.І. ОСОБИСТІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ПАРТНЕРСЬКИХ СТОСУНКІВ ПІДЛІТКІВ.....	222
Смірнова М.Р. ТЕХНІКИ ПОЗИТИВНОГО ВИХОВАННЯ В РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ.....	227
РОЗДІЛ 7. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Костик Л.Б., Гончар Н.П., Цегельник Т.М. ОСОБЛИВОСТІ ПІСОЧНОЇ ТЕРАПІЇ ЯК МЕТОДУ РОЗКРИТТЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДИТИНИ..	232
РОЗДІЛ 8. ТЕОРІЯ НАВЧАННЯ	
Рідель Т.М., Кириченко Т.О. ОСОБЛИВОСТІ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ ЯК КЛЮЧОВА ПЕДАГОГІЧНА УМОВА РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТудЕНТІВ НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	237

Рогова В.Б. УПРАВЛІНСЬКИЙ АНАЛІЗ У ЗМІСТІ КОНТРОЛЬНО-ОЦІНЮВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ГІМНАЗІЇ.....	242
Собченко Т.М., Марцин С.О. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНОЇ СИСТЕМИ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	246
Ткачов С.І., Ткачова Н.О., Ткачов А.С. ВИКОРИСТАННЯ ЗАКОНУ ЙЕРКСА-ДОДСОНА ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ ХДАФК.....	251
РОЗДІЛ 9. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ	
Дьомкін О.Л., Петренко С.В., Карасьова Л.А. ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗОБУВАЧІВ ОСВІТИ У ВВНЗ.....	255
Петрова Ю.Ю., Георгієвська З.А. РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	259
Петрова Ю.Ю., Руденко Г.О. ВПЛИВ І НАСЛІДКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	262
НОВИЙ ВИД НАУКОВИХ ПОСЛУГ.....	265

ІНШОМОВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE TEACHERS AS A FACTOR IN INCREASING ITS COMPETITIVENESS

Статтю присвячено одній з актуальних проблем підготовки майбутніх педагогів – іншомовній підготовці як чиннику конкурентоспроможності фахівця. У статті обґрунтована необхідність використання системного підходу в професійній підготовці майбутнього педагога, яка включає цільовий, змістовий, функціональний, організаційно-методичний та контрольний компоненти.

Модернізація освіти в Україні зумовлює зміни щодо якості професійної педагогічної підготовки студентів у закладах вищої освіти. Іншомовну підготовку майбутнього педагога розглядаємо як чинник підвищення його конкурентоспроможності. Зміна вимог до професійних та особистісних якостей майбутнього педагога вимагає зміни якості професійної підготовки та переорієнтації освітніх програм. Серед якостей особистості, які визначають конкурентоспроможність фахівця, доцільно виокремити такі: чіткість цілей і ціннісних орієнтацій, працьовитість, творче ставлення (креативність), лідерство, прагнення до самоосвіти, професійного зростання.

Формування професійної готовності майбутнього педагога крізь призму іншомовної підготовки передбачає формування компетентнісних якостей, оволодіння міжкультурними знаннями, вміннями і досвідом здійснення професійної педагогічної діяльності. Інтеграція іншомовної та професійної підготовки майбутнього педагога призводить до появи протиріч: між цілями, змістом та формами організації освітнього процесу; між системністю іншомовної підготовки та формуванням загальних та професійних компетенцій.

Напрямами підвищення якості іншомовної підготовки майбутніх педагогів є системність та систематичність використання методів і форм компетентнісного, комунікативного, особистісно орієнтованого навчання, розробка та вдосконалення сучасних методів навчання та оцінювання рівнів

сформованості іншомовної компетентності та інші.

Ключові слова: іншомовна підготовка, конкурентоспроможність, фахівець, майбутній педагог, система підготовки, професійна підготовка.

The article is devoted to one of the current problems of training future teachers, foreign language training as a factor in the competitiveness of the specialist. The article substantiates the need to use a systematic approach in the professional training of future teachers, which includes target, content, functional, organizational and methodological and control components). We consider foreign language training of future teachers as a factor in increasing its competitiveness. Changing the requirements for professional and personal qualities of the future teacher requires a change in the quality of professional training and reorientation of educational programs. Among the personality traits that determine the competitiveness of the specialist, it is advisable to highlight the following: clarity of goals and values, diligence, creative attitude (creativity), leadership, desire for self-education, professional growth.

The formation of professional readiness of the future teacher through the prism of foreign language training involves the formation of competencies, mastery of intercultural knowledge, skills and experience of professional pedagogical activities. The integration of foreign language and professional training of future teachers leads to contradictions: between the goals, content and forms of organization of the educational process; between the systematization of foreign language training and the formation of general and professional competencies.

Areas of improving the quality of foreign language training of future teachers are system and systematic use of methods and forms of competency, communication, personality-oriented learning, development and improvement of modern teaching methods and assessment of levels of foreign language competence and others.

Key words: foreign language training, competitiveness, specialist, future teacher, training system, professional training.

УДК 37.378.378.147

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/36.41>

Терлецька Л.М.,

канд. пед. наук,
старший викладач кафедри
іноземних мов і методик їх навчання
Педагогічного інституту
Київського університету
імені Бориса Грінченка

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Модернізація системи вищої освіти України потребує впровадження в освітній процес нових наукових підходів, ефективних форм, методів і засобів професійної іншомовної підготовки студентів сучасного закладу вищої освіти, реалізація яких зорієнтована на оновлення всіх ланок відповідно до потреб міжнародного співробітництва, інноваційного розвитку та європейської інтеграції. Ідея важливості модернізації професійної підготовки з урахуванням європейських стандартів відображена в Національній доктрині розвитку освіти (2002), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року (2013), Національній рамці кваліфікацій (2011).

Конкурентоспроможність майбутнього педагога – це комплексна єдність компетентностей з орієнтацією на вдосконалення особистісних і професійних якостей. Трансформація змісту вищої освіти відповідно до компетентнісного підходу визначається іншими принципами відбору та структурування його компонентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Актуальність підготовки конкурентоспроможного фахівця зумовлена підвищенням вимог до його професійних та особистісних якостей. Вивченням проблеми підготовки конкурентоспроможного фахівця та розробкою моделі його підготовки займалися такі зарубіжні та українські науковці, як Л. Сергєєва, Т. Стойчик, В. Андрущенко, С. Безбородих,

Л. Вовк, Т. Дем'янюк, Ю. Завалевський, С. Кушнірук, Н. Лалак, О. Пошетун, В. Жигір та інші.

Аналізуючи сучасну науково-педагогічну літературу, ми дійшли висновку, що проблему конкурентоспроможності майбутнього педагога науковці розглядають системно, з урахуванням різних аспектів його професійної підготовки. Так, В. Медведь обґрунтував модель розвитку та універсальні критерії, за якими визначається рівень конкурентоспроможності фахівця [5, с. 8–11].

Т. Андріяко розкриває сутність конкурентоспроможності фахівця та її структуру. На думку автора, це складна, багаторівнева інтегральна властивість, яка дає змогу особистості, відповідно до її індивідуальних здібностей, інтересів і потреб, брати участь й отримувати переваги в конкурентних відносинах у вибраній для себе сфері професійної діяльності [1, с. 111–112].

В. Бондар визначає складники конкурентоздатності, обґрунтовує необхідність і пропонує методологію її формування, аналізує різні аспекти становлення конкурентоспроможного фахівця [2, с. 48–50].

На переконання Ю. Завалевського, освітня галузь України є замовником, виробником та споживачем високопрофесійного фахівця. Автор розкрив сутність педагогічної компетентності як основи педагогічної майстерності вчителя, визначив шляхи та рівні його підготовки до професійної діяльності на базі компетентнісного підходу, запропонував методики визначення професійної компетентності та розвитку інноваційної культури майбутнього педагога [4].

Погоджуємося з думкою В. Жигір, що процес професійної підготовки майбутнього конкурентоспроможного педагога може бути ефективним лише за виконання таких умов:

1) відбір змісту професійно-педагогічної підготовки майбутнього педагога відповідно до сучасних потреб ринку праці (освітні установи) та орієнтація на інновації педагогічної діяльності (відповідно до спеціальності);

2) розробка комплексних освітніх програм та курсів, які передбачають інтеграцію теоретичної, професійної, науково-дослідної діяльності студентів;

3) дотримання наступності та міждисциплінарності в загальнонауковій,

педагогічній та предметно орієнтованій підготовці студентів;

4) спрямування професійно-педагогічної підготовки на формування в майбутнього вчителя загальної та професійної культури, творчості та педагогічної майстерності;

5) здійснення моніторингу процесу становлення й розвитку конкурентоспроможності майбутнього вчителя із використання спеціального інструментарію [3].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Поняття конкурентоспро-

можності випускника закладу вищої освіти в останні роки активно досліджується в педагогіці. Зміна вимог до професійних та особистісних якостей майбутнього фахівця вимагає зміни якості професійної підготовки, переорієнтації освітніх програм та освітнього процесу в закладі вищої освіти. Одним із важливих факторів, що впливають на рівень професійності майбутнього фахівця, є підвищення якості іншомовної компетентності студентів. Реформування в галузі теорії вивчення іноземних мов сприяло позитивним змінам. Якщо раніше основний акцент ставився на розвиток основних лінгвістичних знань, умінь і навичок, то в сучасних закладах вищої освіти вивчення іноземної мови – це, перш за все, залучення студентів до іншої культури та традицій, вивчення нових соціокультурних особливостей етносу.

Мета статті – розкрити напрями підвищення конкурентоспроможності майбутнього педагога крізь призму іншомовної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність майбутнього фахівця розглядаємо не тільки як високий рівень результатів професійної діяльності, а й як здатність перемогти в конкурентній боротьбі на ринку праці. Серед багатьох якостей, що визначають конкурентоспроможність, доцільно виокремити такі: чіткість цілей і ціннісних орієнтацій, працьовитість, творче ставлення до справи, лідерство, прагнення до самоосвіти та саморозвитку, стресостійкість, прагнення до професійного зростання.

Психолого-педагогічні основи формування конкурентоспроможності майбутнього педагога на етапі його навчання в закладі вищої освіти варто розглянути як комплекс таких компонентів, як гуманістичні установки сучасної педагогіки та вимоги суспільства до сучасного фахівця, впровадження компетентнісного і особистісно орієнтованого підходів, конкурентоспроможність фахівця і особливості її формування в умовах закладу вищої освіти. Конкурентоспроможність майбутнього педагога залежить від реалізації таких умов: формування соціальних і професійних ціннісних орієнтирів в освітньому процесі; розвиток професійно-особистісних якостей студентів; формування у студентів потреби та/або інтересу до самоосвіти та саморозвитку особистості.

Вважаємо, що реалізація вказаних умов не лише можлива завдяки використанню певних методів та технологій навчання студентів, а й забезпечується в процесі створення комплексної системи підготовки майбутнього фахівця, яка включає цільовий, змістовий, функціональний, організаційно-методичний, контрольний компоненти.

Цільовий компонент передбачає реалізацію мети навчання в закладі вищої освіти – формування конкурентоспроможності майбутнього педагога. Крім цього, він визначається як соціальним

замовленням суспільства на конкурентоспроможного фахівця, так і особистісними потребами випускників щодо відповідності вказаним якостям. Змістовий компонент визначаємо як формування фахових компетенцій майбутнього педагога, які включають сукупність знань, умінь, навичок, якостей, здібностей і досвіду професійної діяльності. Функціональний компонент системи підготовки конкурентоспроможного фахівця відображає її функції в освітньому процесі закладу вищої освіти.

Організаційний-методичний компонент системи характеризується сукупністю форм і методів, технологій організації процесу формування конкурентоспроможного педагога. Формами організації є комплекс індивідуальних, групових, самостійно організованих студентами форм діяльності. Методи і технології розглядаємо як способи розвитку і активізації особистості студентів.

Формування професійної компетентності студентів будь-якого профілю – необхідна умова професійної підготовки майбутніх фахівців. Вища освіта виступає основним інститутом професійного становлення, при цьому професійна компетентність майбутніх фахівців – результат цього процесу, один із найважливіших показників ступеня професійного розвитку особистості молодого фахівця, її інтегральна характеристика.

Під професійною компетентністю розуміємо володіння сукупністю професійних знань і досвіду (компетенцій), а також позитивного ставлення до роботи, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків у певній галузі діяльності. Компетентність передбачає не тільки вміння виконувати професійні обов'язки, але й здатність передавати і використовувати знання і досвід у нових умовах. У сучасних умовах процес глобалізації призводить до розширення взаємодій різних країн, народів і їх культур. Вплив здійснюється за допомогою культурних обмінів і прямих контактів між державними інститутами, соціальними групами, громадськими рухами, шляхом наукового співробітництва, торгівлі, туризму і т.д. Спілкування з іноземцями стає реальністю, а взаємодія з представниками інших народів та культур входить у повсякденне життя, що і зумовлює необхідність володіння іноземною мовою як загальнокультурною компетенцією. Зміст компетенцій, що визначають вимоги з іншомовної освіти, зводиться до такого: сучасний фахівець має володіти певним рівнем комунікативної професійно орієнтованої іншомовної компетентності, що дозволяє йому бути повноправним учасником полікультурного суспільства.

Роль іншомовної освіти в професійній компетентності полягає у формуванні готовності студентів до майбутньої професійної діяльності в умовах міжкультурної взаємодії. Студенту-майбутньому фахівцю, випускнику закладу вищої освіти особливо важливо усвідомлювати необхідність роз-

витку і вдосконалення професійних компетенцій за профілем, а також у процесі вивчення іноземної мови, потреби застосування методів і засобів у професійній діяльності, формування мотивів досягнення професійної майстерності та самовдосконалення.

Професійне становлення супроводжується особистісно-професійним розвитком фахівця. Потреба в розвитку себе як особистості зумовлює надалі продуктивне професійне становлення. Як на етапі професійного навчання, так і в безпосередній професійній діяльності особистісний розвиток є фактором, який зумовлює необхідність професійного становлення як студента, так і фахівця.

На різних стадіях їх становлення професійний розвиток детермінується різними протиріччями. У процесі вікового і професійного становлення особистості відбувається зміна її життєвих і професійних планів, соціального розвитку, провідної діяльності, структури особистості загалом.

На наш погляд, головний шлях отримання уявлення про професійне становлення особистості полягає в розгляді та інтеграції безлічі різних визначень. Професійне становлення визначаємо як розвиток умінь і навичок людини в процесі виконання професійних обов'язків згідно з посадовими інструкціями. Погоджуємося з думкою науковців про те, що професійне становлення – це процес розвитку і саморозвитку особистості, освоєння, визначення свого місця у світі професій, реалізації себе в професії.

Як зазначають численні дослідження, сутність поняття «професійне становлення» може бути представлена двома способами: за схемою процесу (як тимчасова послідовність періодів або етапів), і за структурою діяльності (як сукупність способів і засобів). Варто наголосити, що це поетапний, динамічний і керований процес здобуття професійних умінь та навичок, у процесі якого відбуваються якісні перетворення особистості, які призводять до розвитку і зміни особистісних і професійних якостей, формування позитивного ставлення до професії. На основі аналізу теоретичних джерел вважаємо за доцільне визначити професійне становлення майбутнього педагога в період професійного навчання як процес становлення і розвитку особливих якостей, рис, властивостей особистості, що формуються шляхом її самореалізації в різних видах діяльності, в тому числі професійної.

Поняття «компетентність» визначаємо як інтелектуально і особистісно зумовлену здатність людини до практичної діяльності, а «компетенцію» як змістовий компонент такої можливості у вигляді знань, умінь, навичок. Компетенції формуються у студента в процесі навчання. У процесі їх формування використовуються найрізноманітніші види навчальної роботи. Сукупність усіх видів навчальної роботи, що формує певну компетенцію

(або групу споріднених компетенцій), становить модуль освітньої програми. У педагогічній практиці поняття «компетенція» безпосередньо пов'язане з поняттям «компетентність», а здебільшого використовується як синонім, що зазвичай замінюється системою спеціальних «компетенцій», які мають у перспективі перерости в компетентність спеціаліста, тобто компетенції випускника закладу вищої освіти варто розглядати як базові складники його фахових та особистісних компетентностей.

Формування компетентності вимагає постійного збагачення своїх знань, вивчення нової інформації, вміння пошукового характеру та уміння застосовувати у своїй практичній діяльності. Якість вищої педагогічної освіти для випускника зумовлюється формуванням у майбутнього вчителя професійно-педагогічної творчості, а також умінням використовувати сучасні технології навчання та створювати авторські розробки. Формування іншомовної компетентності в майбутніх учителів початкової освіти є обов'язковим компонентом його професійної підготовки, який сприяє становленню його загальнокультурних компетенцій, володінню основами розмовної мови. Місце іноземної мови в структурі загальних компетенцій бакалавра початкової освіти визначається тим, що ця дисципліна включена в базову частину гуманітарного циклу. Іноземна мова є елементом загальної і водночас професійної підготовки майбутнього вчителя, сприяє навчанню студентів взаємодіяти, комунікувати, формувати власний стиль спілкування. Іншомовна підготовка майбутнього вчителя початкової освіти як основний компонент професійної підготовки та становлення педагога забезпечує підвищення якості освіти, розуміння міжкультурної взаємодії, гуманізацію і гуманітаризацію професійної підготовки, розширення кругозору, процес взаємодії суб'єктів освітнього процесу. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя початкової освіти на основі компетентнісного підходу мають сформувати у випускника закладу педагогічної освіти такі якості: креативність, самостійність, впевненість, здатність вести діалог із колегами як українською, так і англійською мовою, володіння компетенціями для подальшого життя, самореалізації і розкриття свого освітнього і наукового потенціалу.

Процес формування професійної готовності майбутнього педагога через призму іншомовної підготовки передбачає формування особистісних і професійних цінностей засобом порівняльного аналізу та інтерпретації цінностей рідної і зарубіжної культур, а також оволодіння міжкультурними знаннями, вміннями і досвідом здійснення професійної педагогічної діяльності.

Компетентнісний підхід в іншомовній підготовці майбутнього педагога передбачає формування трьох основних компетенцій у студентів: лінгвістичної, комунікативної та міжкультурної.

Лінгвістична (мовна) компетенція передбачає володіння системою відомостей про мову (фонетика, лексика, склад слова і словотвір, морфологія, синтаксис простого і складного речення, основи стилістики тексту). Володіння лінгвістичною компетенцією передбачає не лише знання про систему мови, а й уміння використовувати її на практиці. Важливо враховувати, що на якість мовної компетенції в мові, що вивчається, впливає не тільки ступінь володіння нею, але і рівень компетенції студентів у рідній мові.

Комунікативна компетенція передбачає знання про мову, її функції, розвиток чотирьох видів іншомовної мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо). Комунікативна компетентність іншомовного спілкування – це здатність до повноцінного мовного спілкування у всіх сферах людської діяльності з дотриманням соціальних норм мовної поведінки.

Міжкультурна компетенція є важливим компонентом підготовки сучасного студента. Це зумовлено наявністю міжкультурного аспекту професійної діяльності сучасного фахівця, пов'язаної з умінням взаємодіяти з представниками різних культур, з виконанням продуктивних комунікативних функцій: досягнення згоди, погашення конфліктів, вміння досягати порозуміння через компроміс, подолання комунікативних бар'єрів. Важливість формування у студентів міжкультурної компетенції в навчанні іноземних мов зумовлена змінами, що відбуваються в сучасному суспільстві як результат інтеграції нашої країни у світовий освітній, інформаційний, економічний простір.

Висновки. У підготовці молодих фахівців професійна компетентність формується на основі загальнокультурних і професійних компетенцій, якими має оволодіти студент. Серед них:

- здатність розуміти значення культури як форми людського існування і керуватися у своїй діяльності базовими культурними цінностями, сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці;

- готовність до толерантного сприйняття соціальних і культурних відмінностей, шанобливого і дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

Таким чином, іншомовна освіта є однією з передумов формування професійної компетентності майбутніх фахівців і покликана збагачувати лінгвокультурний запас студентів, осмислення і переосмислення явищ для професійного моделювання ситуацій міжкультурної взаємодії.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Андріяко Т.Ю. Педагогічна сутність і структура конкурентоспроможності фахівця. *Вісник Черкаського університету. Сер. Педагогічні науки*. 2010. Вип. 189. Ч. 2. С. 110–116.

2. Бондар В. Управління розвитком конкурентоспроможності вчителя в процесі професійної підготовки. *Освіта і управління*. 2007. Т. 10. № 3/4. С. 44–52.

3. Жигір В.І. Про деякі умови професійної підготовки конкурентоспроможного вчителя у ВНЗ. *Наукові праці ДонНТУ*. 2017. Вип. 1(20). С. 34–39. URL: <https://dspace.bdu.org/bitstream/123456789/2988/1/Pro%20deyaki%20umovy%20profesiynoyi%20pidhotovky%20konkurentospromozhnoho%20vchytelya%20U%20VNZ.pdf>

4. Завалевський Ю. Конкурентоспроможний вчитель: теорія і практика. Чернівці : Букрек, 2010. 216 с.

5. Медведь В.В. Основи формування конкурентоспроможності фахівця: чинники, складові, критерії. *Теорія і методика управління освітою*. 2011. Вип. 7. С. 8–11.